

References

- Hurevych R. S. ta Kademiia M. Yu., 2016. Smart-osvita – nova paradyhma suchasnoi systemy osvity. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnyimi systemamy*, 4, s. 71-78.
2. Kabak V. V., 2016. Osoblyvosti vprovadzhennia tekhnologii dystantsiinoho navchannia v protses pidhotovky studentiv kompiuternykh spetsialnosti tekhnichnoho VNZ. *Zbirnyk naukovykh prats Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Pedagogichni nauky*, 72(2), s. 144-148.
3. Nozdrina L. V., 2013. Pidkhody do vymyriuvannia yakosti dystantsiinykh kursiv metodamy nechitkoi lohiky. *Informatsiini tekhnologii v osviti*, 16, s. 108-115.
4. Tykhomyrov V. P., 2011. Myr na puty Smart Education: novyie vozmozhnosti dlia razvytyia. *Otkrytoie obrazovanyie*, 3, s. 22-28.
5. Smart education. Proekt po razvitiyu kontseptsii Smart v obrazovanii, 2012. Tihomirova N. V., 2012. *Globalnaya strategiya razvitiya smartobschestva. MESI na puti k Smart-universitetu*. [online] (Ostannie onovlennia 22 Berezen 2012) Dostupno: <<http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html>> [Data zvernennia 22 Hruden 2018].

УДК 377.091.33-051:005.336.2-027.561

<https://doi.org/10.32835/2223-5752.2018.17.69-76>.

СУТЬ І СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕТОДИСТІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Євдокія Горбан,

аспірантка Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

ORCID: 0000-0001-7624-5192

e-mail: GorbanEI@i.ua

КЛЮЧОВІ СЛОВА:

суть,
структура,
методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти,
компетентність методиста,
професійна компетентність

Реферат

У статті зосереджено увагу на необхідності обґрунтування суті та структури професійної компетентності методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти для актуалізації необхідності її розвитку в міжкурсовий період підвищення кваліфікації, зроблено короткий аналіз останніх наукових праць і публікацій з досліджуваної проблеми. Розглянуто трактування основних ключових понять з точки зору вітчизняної та зарубіжної наукової думки: «компетенції», «компетентність», «суть», «структура», «методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти», «професійна компетентність». На підставі аналізу й узагальнення наукових досліджень встановлено, що професійна компетентність розглядається як професійна підготовка і здатність педагогічних працівників (методистів) до виконання завдань і обов'язків діяльності, міра та основний критерій їх відповідності вимогам професійної діяльності, яка складається з таких компонентів: знання, уміння, навички, професійна позиція, індивідуальні психологічні особливості людини та акмеологічні чинники (цінності та потреба в саморозвитку). Автором здійснено аналіз суті і структури професійної компетентності методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Розкрито суть професійної компетентності та наведено структуру педагогічної компетентності. Закцентовано увагу на проблемі необхідності формування професійної здатності педагога здійснювати діяльність творчо. Означено існування гострої потреби сучасного суспільства в педагогах-дослідниках, здатних організувати діяльність на інноваційних засадах. Обґрунтовано необхідність розвитку професійної компетентності методистів, розкрито зміст професійної компетентності методиста. Конкретизовано суть і структуру поняття «професійна компетентність методиста». Охарактеризовано основні взаємозалежні та взаємообумовлені структурні компоненти професійної компетентності методиста. Виокремлено професійно важливі якості методистів.

Постановка проблеми. В умовах модернізації українського суспільства процес принципового оновлення всіх соціальних інститутів і систем, однією з яких постає й система професійної освіти, є неминучим і закономірним. З огляду на це, актуальною є сформульована в Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті проблема формування професійної здатності педагога здійснювати діяльність творчо, із високим рівнем професійної компетентності. Зауважимо, що компетентнісний підхід, започаткований західними науковцями, здебільшого орієнтований на вимоги ринкової економіки та технологій, нові стандарти, дедалі впевненіше витісняє у вітчизняній педагогічній практиці кваліфікаційний.

Реалізація державних вимог у сфері професійної освіти багато в чому залежить від методичної служби, перед якою постає завдання розвитку творчого потенціалу педагога, оскільки саме йому належить ключова роль в оновленні структурно-змістових аспектів професійної освіти.

З огляду на це, методичні служби закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі: ЗП(ПТ)О) виступають у ролі консультантів педагогів під час реалізації на практиці професійних інновацій. За таких умов зростає актуальність проблеми розвитку професійної компетентності методичних працівників, зумовленої модернізаційними освітніми процесами.

Аналіз останніх досліджень свідчить про актуальність у сучасній педагогічній науці низки проблем, серед яких: компетентнісного підходу у професійній освіті (І.Зязюн, Н.Кузьміна, В.Луговий, В.Радкевич, Л.Хоружа, А.Хуторський, В.Ягупов та ін.); методичних основ удосконалення педагогічної майстерності (О.Дубасенюк, М.Михнюк, Н.Морева, О.Отич, Л.Хомич та ін.); інноваційної діяльності педагогів, упровадження сучасних технологій навчання (М.Артюшина, Н.Брюханова, Л.Єршова, І.Зимня, А.Литвин, П.Лузан, О.Пехота, Г.Романова, М.Сибірська, С.Сисоєва, О.Спірін, О.Щербак та ін.). Проте, незважаючи на наявність окремих наукових напрацювань із означеної проблеми, суть і структура професійної компетентності методистів ЗП(ПТ)О все ж потребує додаткового обґрунтування.

Мета статті полягає в обґрунтуванні суті та структури професійної компетентності

методистів ЗП(ПТ)О для актуалізації необхідності її розвитку в міжкурсовий період підвищення кваліфікації.

Виклад основного матеріалу. Модернізаційні зміни, що відбуваються в галузі професійної освіти, потребують постійного вдосконалення педагогічної майстерності педагогів, розвитку їхньої професійної компетентності. Про це йдеться в Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті. На необхідності випереджувального професійного розвитку підготовки педагогічних працівників ЗП(ПТ)О наголошується у Середньостроковому плані пріоритетних дій Уряду до 2020 року. Це особливо актуально в умовах виникнення нових професій, що потребує внесення змін у змісті професійної освіти майбутніх фахівців.

У наукових колах трактування поняття професійної компетентності має доволі широкий спектр і є неоднозначним (Браже, 1989). Науковці по-різному характеризують професійну компетентність, зокрема: як дію, здатність, сукупність, якість, обізнаність, результат, повноваження, характеристика, досвід. Проте інтегративність, яка зустрічається в багатьох наукових тлумаченнях професійної компетентності, виступає її характерною особливістю. У Законі України «Про освіту» термін «компетентність» (лат. *competentia* – коло питань, у яких людина добре розуміється) тлумачиться як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, проводити професійну та/або подальшу навчальну діяльність. Визначення цього поняття ми зустрічаємо в наукових працях С. Гончаренка, Дж. Равена, М. Чошанова, Ю. Ємельянова, І. Зязюна, З. Рябової, І. Беха та ін.

Професійна компетентність розглядається як характеристика сукупності якостей особистості, важливих безпосередньо для здійснення трудових функцій у рамках вимог кваліфікації. Виходячи з означених позицій, професійна компетентність передбачає оволодіння професійною компетенцією, що є основою професійних якостей особистості і представлена такими елементами діяльності як аналіз технологічної документації та завдань, безпомилковість виконання трудового процесу, дотримання технологічних вимог,

освоєння додаткових кваліфікацій, високий рівень культури та організації процесу, своєчасне усунення відхилень, що виникають у технологічному процесі тощо (Зеер і Шахматова, 1999; Шишов і Агапов, 2001). Під професійною компетентністю педагога розуміють сукупність особистісних якостей, знань, умінь, що забезпечують високий рівень самоорганізації професійної діяльності, її результатів.

Виходячи із задекларованої нами теми дослідження, вважаємо за необхідне з'ясувати значення поняття «суть». Глумачення цього терміну визначається як «найголовніше, основне в кому-, чому-небудь, зміст, основа» (Бусел ред., 2005); «найістотніше в чомусь, головне, сумність, зміст, значимість» (Словник синонімів Полюги); «квітесенція, раціональне зерно, внутрішня природа, ество, сутність» (Словник синонімів Караванського).

Синонімом поняття «суть» виступає поняття «сутність», що трактується як «найголовніше, основне, істотне в кому-, чому-небудь; суть, сенс, зміст» (Бусел ред., 2005, с. 1417). З філософської точки зору, сутність визначається як «головне, визначальне в предметі, що зумовлене глибинними зв'язками й тенденціями розвитку і пізнається на рівні теоретичного мислення» (Бусел ред., 2005, с. 1417).

Розвиток професійної компетентності є активним процесом, що триває протягом трудового життя людини; розгортається послідовно відповідно до професійного становлення особистості, на кожному професійному етапі становлення фахівця, набуваючи нових форм. У своєму формуванні вона проходить низку етапів: професійна адаптація, професійна ідентифікація, професійна індивідуалізація та професійна персоніфікація (Докторович, 2008). Професія педагога є початком усіх професій, адже незалежно від обраної професії, формування фахівців різних галузей відбувається під впливом тріади: вихователя дитячого садка – вчителя загальноосвітньої школи – викладача вищого навчального закладу. Педагог (грец. *paidagogos*, від *país* – дитина і *ago* – веду, виховую) трактується як особа, яка виконує викладацьку чи виховну роботу: шкільний учитель; вихователь дошкільного закладу, дитячого будинку, школи-інтернату, виховної колонії; працівник дитячого позашкільного

закладу (Кремень, 2008, с. 635).

Нинішнє суспільство потребує не просто робітника, здатного до максимально точного і якісного виконання дорученої йому справи, а робітника-творця, який прагне і вміє перетворити будь-який виробничий процес у творчу діяльність, знайти нові, креативні, ефективніші шляхи вирішення життєвих та виробничих проблем. На думку В. О. Радкевич (2018), для економіки України XXI століття ідеалом фахівця є особистість, яка, з одного боку, характеризується почуттям власної гідності, громадянськістю, толерантністю, орієнтацією на соціальне і професійне самовизначення та самореалізацію, а з іншого – поліпрофесіоналізмом, готовністю до здійснення суміжних видів діяльності, удосконалення та оволодіння новими ключовими і професійними компетенціями. Саме тому професійна освіта має стати поліпрофесійною, що сприятиме кожному випускнику в майбутньому бути інтелектуально, соціально та професійно мобільним на ринку праці. З огляду на це, зростає увага науковців і практиків до проблеми розвитку професійних якостей педагога професійної школи, здатного сформулювати та виховати такого робітника-професіонала. У Законах України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», Концепції розвитку професійної освіти в Україні та інших нормативно-правових документах у сфері освіти наголошується, що саме на педагогів професійної школи покладається нині важлива місія професійної підготовки кваліфікованих, конкурентоздатних робітників і молодших спеціалістів, які відповідають вимогам технологічного розвитку галузей економіки, а також мають високий рівень творчої ініціативи і духовної культури.

У ЗП(ПТ)О важлива роль відводиться педагогу професійного навчання, який поєднує функції майстра виробничого навчання і викладача спеціальних та профільно-орієнтованих дисциплін (Кремень, 2008, с. 635). У цьому контексті під поняттям «викладач» варто розуміти фахівця із необхідною вищою фаховою і психолого-педагогічною підготовкою, який здійснює педагогічну, навчально-виховну та організаційно-методичну роботу у закладах освіти (Кремень, 2008, с. 84).

На визначенні нових ролей педагога в сучасному освітньому просторі наголошують європейські науковці. У рекомендаціях

європейської спільноти щодо нової ролі педагога розкрито зміст професійної компетентності методиста, що полягає у здатності: організувати навчання як процес, що триває впродовж усього життя; створювати доброзичливі та дружні відносини під час спілкування з колегами по роботі, під час навчання; брати активну участь у створенні школи нової формації; удосконалювати свої педагогічні навички для досягнення особистого високого професійного рівня; брати участь у психологічних тренінгових заняттях з метою закріплення власної гідності як педагога, підвищення самооцінки тощо.

Водночас поняття «викладач-методист» визначається нормативним документом про атестацію педагогічних працівників і трактується як викладач, який має кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії», здійснює науково-методичну і науково-дослідницьку діяльність, має власні методичні розробки, які пройшли апробацію та схвалені науково-методичними установами або професійними об'єднаннями викладачів ЗП(ПТ)О та ВНЗ I-II рівнів акредитації, закладів післядипломної освіти.

Для того, щоб ефективно здійснювати свою місію, на думку О. Отич (2014), педагоги закладів освіти самі повинні мати високу професійну компетентність, методологічне мислення, сформовану загальну й професійну культуру, розвинені спеціальні здібності та професійно значущі якості особистості, творчий підхід до справи навчання і виховання кваліфікованих робітників. У рекомендаціях ЄС, Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» (2006) компетенції визначаються як набір знань, навичок; основними компетенціями є ті, які необхідні всім громадянам для особистої реалізації та розвитку активного громадянського життя, соціальної єдності та можливості працевлаштування.

Методична робота трактується у різних джерелах по-різному: як цілісна, основана на досягненнях науки, освітніх інноваціях, конкретному аналізі стану навчально-виховного процесу, система діагностичної, пошукової, аналітичної, інформаційної, організаційної діяльності та заходів, спрямованих на всебічне підвищення професійної майстерності кожного педагога, розвиток творчого потенціалу

педагогічного колективу навчального закладу в цілому та удосконалення якості навчально-виховного процесу (Кремень, 2008, с. 497); як заснована на досягненнях науки та передового досвіду система аналітичної, організаційної, діагностичної, пошукової, дослідницької, науково-практичної, інформаційної діяльності з метою вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників та підвищення ефективності навчально-виховного процесу; як важлива складова післядипломної педагогічної освіти, що має цілісну систему дій і заходів, спрямованих на підвищення кваліфікації та професійної майстерності кожного педагогічного працівника, розвиток творчого потенціалу педагогічних колективів навчальних закладів, досягнення позитивних результатів навчально-виховного процесу. Однак, на нашу думку, означені дефініції не суперечать, а органічно доповнюють одна одну.

Виходячи з викладеного, можна стверджувати, що методист закладу професійної освіти – це фахівець із методики викладання якогось предмета. Він має бути професійно компетентним, володіти високим рівнем загальної і психолого-педагогічної культури, різнобічними знаннями, що дозволяють використовувати у своїй діяльності кращі досягнення вітчизняного й зарубіжного досвіду. Трансформаційні процеси, що відбуваються в суспільстві, спонукають методистів до розвитку рефлексивного мислення. За термінологією К. Роджерса, вони мають бути фасилітаторами, тобто їх покликання полягає у всьому сприятті педагогам в усвідомленні їхніх загальних цілей, наданні їм допомоги у досягненні цих цілей, створенні умов для особистісного розвитку, володінні змістом сучасної освіти і тенденціями змін в освітньому просторі, методологією власної діяльності.

На підставі вивчення наукової літератури й семантичного аналізу базових понять дослідження, було визначено професійну компетентність методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти як *інтегративну систему педагогічних знань, умінь, професійно важливих якостей, передового виробничого і педагогічного досвіду, необхідних для здійснення педагогічної діяльності в ЗП(ПТ)О на інноваційних засадах.*

У виборі вектору наукового дослідження заявленої теми статті ми виходимо з необхідності з'ясування суті поняття «структура», що

тракується як «спосіб закономірного зв'язку між складовими предметів і явищ природи та суспільства, мислення та пізнання, сукупність істотних зв'язків між виділеними частинами цілого, що забезпечує його єдність; внутрішню будову чого-небудь» (Шинкарук, 2002, с. 611).

Професійна компетентність методиста визначається як його ключова характеристика, що підтверджує його здатність виконувати професійну діяльність в ЗП(ПТ)О. Створення належних умов розвитку професійної компетентності методистів дасть змогу створити атмосферу зацікавленості у рості педагогічної майстерності, вдосконалення форм і методів організації методичної роботи в ЗП(ПТ)О. Професійна компетентність є складовою структури з цілим комплексом компонентів, що обумовлюють наявність у працівника відповідати сучасним стандартам, постійно розвиватися та вдосконалюватися, здатності якісно виконувати роботу в різних умовах.

Структуру професійної компетентності методистів ЗП(ПТ)О ми вибудовуємо у відповідності до загальної (системної) моделі компетентності, розробленої А. Хуторським (2003, с. 60), яку вчений характеризує як інваріативну основу процесу особистісно-орієнтованого навчання, що дозволяє «конструювати різноманітні конкретні варіанти навчання на всіх етапах неперервної освіти» й охоплює ціннісно-мотиваційний, інноваційно-когнітивний, професійно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний компоненти. *Ціннісно-мотиваційний компонент* передбачає вміння методиста визначати оперативні, тактичні й стратегічні цілі у своїй професійній діяльності, усвідомлене сприйняття переваг ефективної професійної діяльності, переконання в необхідності раціонального використання наявних ресурсів. Зауважимо, що саме аспект усвідомленості зумовлює прояв ініціативи, з точки зору екстенсивності виконання обов'язків, передбачених освітнім процесом. Важливим змістом означеного компонента є емоційне ставлення методиста до результатів своєї професійної діяльності, що виявляється в позитивному, негативному чи нейтральному станах.

Інноваційно-когнітивний компонент охоплює сукупність фундаментальних знань із педагогіки, психології, дидактики, методики,

нормативно-правової бази, спрямованих на розвиток професійної компетентності методиста. Це дає змогу розуміти закономірності перебігу освітніх процесів для їх цілісного й системного сприйняття. Означене розуміння потрібне для реалізації конкретних практичних кроків, спрямованих на запобігання втрат продуктивного робочого часу й ресурсів, для нейтралізації негативних факторів, що гальмують діяльність окремого педагога чи педагогічного колективу в цілому. Ці знання сприяють розумінню причинно-наслідкових зв'язків, дають можливість відчувати освітній процес зсередини, тобто чітко уявити, що відбувається на заняттях з теоретичного та виробничого навчання, організації методичної та виховної роботи, позанавчальної та самоосвітньої діяльності, виявлення, вивчення, узагальнення та поширення кращого педагогічного досвіду. Необхідним елементом для теоретичних знань є інноваційність, адже оновлення їх змісту щодо сучасних технологій навчання, що є прогресивними з точки зору освітніх характеристик, має важливе значення для розвитку професійної компетентності як педагогів в цілому, так і для методистів зокрема.

Практичні вміння та навички ефективного використання наявних людських і матеріальних ресурсів відображені в *професійно-діяльнісному компоненті*. Означені елементи компонента складають основу готовності методистів забезпечувати ефективність методичного супроводу освітнього процесу в закладах професійної освіти. Важливими є вміння виявляти й коригувати існуючі недоліки організації освітнього процесу, а також запобігати потенційним викликам щодо провадження освітнього процесу. Досвід ефективної професійної діяльності методиста, як сукупність набутих теоретичних знань, практичних умінь та навичок, слугує поштовхом до подальшого розвитку професійної компетентності (опанування нових знань і способів діяльності). Розвиток професійної компетентності методистів у міжкурсовий період підвищення кваліфікації здійснюється на кількох рівнях: регіонального Навчально(науково)-методичного центру (кабінету) професійно-технічної освіти; ЗП(ПТ)О; самоосвіти. Це спонукає методистів через здійснення аналізу критичного ставлення до результатів своєї професійної діяльності,

визначення позитивної мотивації до ефективного використання наявних ресурсів, здійснення пошуку оптимально вірних рішень, формування висновків.

На розвиток професійної компетентності методистів вагомий вплив мають їхні професійно важливі індивідуальні якості, що сприятливо впливають на ефективність і успішність фахової діяльності. Вчені М. Дмитрієва, С. Дружилов, О. Крилов, О. Нафтутьєв до таких відносять індивідуально-психологічні властивості особистості, її ставлення до себе, інших людей, професійної діяльності. Науковець М. Толочек пропонує доповнити означені властивості мотивацією особистості. Важливою в цьому переліку якостей є ініціативність, яка виявляється у здатності активно діяти, генерувати нові ідеї, пропозиції (Бусел, 2005, с. 399). Особистість з чітко визначеними власними установками й переконаннями здатна забезпечити активну фізичну й розумову діяльність, для якої характерними є постійність, самостійність, пролонгованість у часі, нервово-психічна та фізична стійкість. З огляду на це, важливе значення в процесі професійної діяльності мають уміння методистів швидко орієнтуватися у неформальних, нестандартних ситуаціях, усвідомлено й відповідально приймати самостійні рішення. Здійснивши аналіз кваліфікаційних і загальнопрофесійних вимог до професійної діяльності методиста ЗП(ПТ)О, ми виокремлюємо такі професійно важливі якості: гуманність (любов до людей, вміння поважати їхню людську гідність, потреби і здатність надавати кваліфіковану педагогічну й методичну допомогу в їхньому особистісному розвитку); громадянська відповідальність; соціальна активність; інтелігентність (від лат. *inteligens* – знаючий, розуміючий, розумний) – високий рівень інтелекту, освіченість у галузі методики викладання, ерудиція, висока культура поведінки; здібності організатора та

лідера; вміння об'єднати колектив; грамотно окреслити колегам потрібний напрям; ораторські здібності; уміння донести ідею до слухачів у зрозумілій та доступній формі; широкий кругозір, ерудованість, логічне та аналітичне мислення; вміння бачити перспективу; комунікабельність; креативність; грамотність; правдивість, справедливість, порядність, чесність, гідність, працьовитість, самовідданість; інноваційний стиль науково-педагогічного мислення, готовність до створення нових цінностей і прийняття творчих рішень; любов до професійної діяльності, потреба в знаннях, у систематичній освіті; здатність до міжособистісного спілкування, ведення діалогу, переговорів, наявність педагогічного такту, що визначають стиль поведінки методиста, спричиняє упевненість педагогів у його доброзичливості, чуйності, доброти, толерантності.

Зауважимо, що розвиток професійної компетентності методистів ЗП(ПТ)О відбувається за умов осмислення, співставлення та порівняння аналізу отриманих результатів, тому до структури професійної компетентності методистів долучено *рефлексивно-оцінний компонент*. Професійна компетентність методистів ЗП(ПТ)О ґрунтується на принципі свідомості й діяльності і за своїм характером є різноплановою. Зміст означених компонентів складається із сукупності її ознак, за якими вони розрізняються.

Висновки. Отже, конкретизація суті і структури поняття «професійна компетентність методистів» дає змогу виокремити відмінності, що відрізняють професійну компетентність методистів від професійної компетентності інших педагогічних працівників. Означена конкретизація виступає необхідною умовою для дослідження сучасного стану розвитку професійної компетентності методистів ЗП(ПТ)О.

Література

1. Браже, Т. Г., 1989. Развитие творческого потенциала учителя. *Советская педагогика*, 8, с. 89-94.
2. Зеер, Э.Ф. и Шахматова, О.Н., 1999. Личностно-ориентированные технологии профессионального развития специалиста :

науч.-метод. Пособие. Екатеринбург: Изд-во УГППУ.

3. Шишов, С. Е. и Агапов, И. Г., 2001. Компетентностный подход к образованию как необходимость. *Мир образования. – Образование в мире*, 4, с. 41-48.

4. Бусел, В.Т., ред., 2005. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.). К.; Ірпінь: ВТФ «Перун». [online] Доступно: <<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000989>> [Дата звернення 20 Грудень 2018].

5. Докторович, М.О., 2008. Соціальна компетентність особистості: ознаки, функції та етапи формування. *Педагогічні науки*, [online], 48, с. 394-398. Доступно: <ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue/48/86.pdf> [Дата звернення 20 Грудень 2018]

6. Кремень, В.Г., ред., 2008. *Енциклопедія освіти*. Київ: Юрінком.

7. Radkevych, V., 2018. VET Modernisation Aligned with Pre- Technological and Occupational Pre- High Education. *Education: Modern Discourses. The scientific journal*, 1, p. 118-128.

8. Отич, О.М., 2014. *Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи*: підручник. Кіровоград : Імекс – ЛТД.

9. Шинкарук, В. І., ред., 2002. *Філософський*

енциклопедичний словник. К.: Абрис.

10. Хуторской, А. В., 2003. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы образования. *Народное образование*, 2, с. 58-64.

11. Зязюн, І.А., ред., 2004. *Педагогічна майстерність*: підручник. 2-ге вид., доповн. Київ: Вища школа.

12. Гончаренко, С., 1997. *Український педагогічний словник*. Довідкове видання. Київ: «ЛІБІДЬ».

13. Селевко, Г.К., 2004. Компетентности и их квалификация. *Народное образование*, 4, с. 138-143.

14. Ягупов, В.В., 2012. Провідні методологічні характеристики основних видів компетентності майбутніх фахівців, що формуються в системі професійно-технічної освіти. *Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи* : зб. наук. пр., 2, с.45-59.

KEY WORDS:

essence,
structure,
methodologist
of institution of
professional (vocational)
education,
competence of
methodologist,
professional competence

Abstract

The essence and structure of professional (vocational) education schools methodologists' professional competence

Evdokia Horban,

Phd student of the Institute of VET of NAES of Ukraine

The article focuses on the need for substantiation the essence and structure of professional (vocational) education (P(V)E) schools methodologists' professional competence with the purpose of updating the necessity for its development during the advanced studies intercourse period, and a brief analysis of the latest scientific papers and publications on the studied problem is done.

Key concepts are interpreted according to native and foreign scientific thought: «competence», «essence», «structure», « professional (vocational) education schools methodologists «, «professional competence». Based on scientific researches analysis and generalization it has been established that the professional competence is considered as professional training and pedagogical workers' (methodologists') ability to perform tasks and activity responsibilities, the measure of concordance and a crucial criterion of their eligibility to professional activity requirements that consists of the following components: knowledge, skills, professional position, a person's individual psychological constitution and acmeological factors (values and need for self-development).

The author analyzes the essence and structure of P(V)E schools methodologists' professional competence. The key point of professional competence is revealed and the structure of pedagogical competence is given. It emphasizes the problem of the need for developing a teacher's professional capability to creative work. It is pointed out that there is the modern society's crucial need in educators-researchers able for innovative-based activity performing. The must of methodologists' professional competence development is grounded and its content is revealed. The essence and structure of the concept «a methodologist's professional competence» are specified. Major interrelated and interdependent structural components of the following professional competence are described. Professionally important qualities for methodologists are found.

References

1. Brazhe, T. G., 1989. Razvitie tvorcheskogo potentsiala uchitelya. *Sovetskaya pedagogika*, 8, s. 89-94.
2. Zeer, E.F. i Shahmatova, O.N., 1999. *Lichnostno-orientirovannyye tehnologii professionalnogo razvitiya spetsialista: nauch.-metod. posobie*. Ekaterinburg: Izd-vo UGPPU.
3. Shishov, S. E. i Agapov, I. G., 2001. Kompetentnostnyiy podhod k obrazovaniyu kak neobhodimost. *Mir obrazovaniya. – Obrazovanie v mire*, 4, s. 41-48.
4. Busel, V.T., red., 2005. *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dod. i dopov.)*. K.; Irpin: VTF «Perun». [online] Dostupno: <<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000989>> [Data zvernennia 20 Hruden 2018].
5. Doktorovych, M.O., 2008. Sotsialna kompetentnist osobystosti: oznaky, funktsii ta etapy formuvannia. *Pedahohichni nauky*, [online], 48, s. 394-398. Dostupno: <ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_48/86.pdf> [Data zvernennia 20 Hruden 2018]
6. Kremen, V.H., red., 2008. *Entsyklopediia osvity*. Kyiv: Yurinkom.
7. Radkevych, V., 2018. VET Modernisation Aligned with Pre- Technological and Occupational Pre- High Education. *Education: Modern Discourses. The scientific journal*, 1, r. 118-128.
8. Otych, O.M., 2014. *Osnovy pedahohichnoi maisternosti vykladacha profesiinoi shkoly: pidruchnyk*. Kirovohrad : Imeks – LTD.
9. Shynkaruk, V. I., red., 2002. *Filosofskiy entsyklopedychnyi slovnyk*. K.: AbrysUkrayiny Instytut filosofiyi im. H. S. Skovorody. – K.: Abrys.
10. Hutorskoy, A. V., 2003. Klyuchevyye kompetentsii kak komponent lichnostno orientirovannoy paradigmyi obrazovaniya. *Narodnoe obrazovanie*, 2, s. 58-64.
11. Ziazun, I.A., red., 2004. *Pedahohichna maisternist: pidruchnyk. 2-he vyd., dopovn.* Kyiv: Vyscha shkola.
12. Honcharenko, S., 1997. *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk*. Dovidkove vydannia. Kyiv: «LYBID».
13. Selevko, G.K., 2004. Kompetentnosti i ih kvalifikatsiya. *Narodnoe obrazovanie*, 4, s. 138-143.
14. Iahupov, V.V., 2012. Providni metodolohichni kharakterystyky osnovnykh vydiv kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv, shcho formuiutsia v systemi profesiino-tekhnichnoi osvity. *Modernizatsiia profesiinoi osvity i navchannia: problemy, poshuky i perspektyvy* : zb. nauk. pr., 2, s. 45-59.